

УДК 687

ДОСЛІДЖЕННЯ КОНСТРУКТИВНОГО ВИРІШЕННЯ ТА КОЛОРИТУ ПОДІЛЬСЬКОГО КОСТЮМУ

І.О. МОРОСЛІП-РОМАНЧАК, Т.А. ПУДАЙЛО

Вінницький інститут конструювання одягу та підприємництва

Подільська вишивка - одна з найбільш складних і красивих на Україні. Вишиту народну сорочку можна характеризувати за такими ознаками [1]:

- 1) тип крою;
- 2) техніка вишивки, її кольорова гама;
- 3) спосіб розміщення вишивки.

Поєднання цих ознак утворює своєрідний стиль вишивок сорочки певного села чи регіону.

За технікою вишивки помітні такі закономірності. Сорочки крою "гестка" вишивались, як правило, у техніці "лиштва", щедро доповнений "виколюванням" та "зерновим виводом". Колір ниток переважно білий, трапляються доповнення жовтого або бежевого. Сорочка крою "без уставки" вишивали значною мірою технікою "низь", переважно чорними або червоними нитками чи їх поєднанням. Таке кольорове рішення здається найбільш давнім.

У вишивці Східного Поділля переважають геометричні мотиви складних сполучень. Мініатюрна розробка їх справляє враження дорогоцінної мозаїки. Для пошиття одягу подоляни використовували лляні та конопляні полотна. Сприятливі умови чорноземного Поділля стимулювали вирощування якісних сортів коноплі, а відтак і вироблення найкращих конопляних полотен. Крім конопляних, подільські сільські ткалі виготовляли понад 20 видів лляних полотен. Завдяки здатності волокон активно сприймати барвник, лляні та конопляні полотна широко застосовуються для виготовлення вибічастих одягових тканин [2].

Класичною технікою Поділля є "низь" чорного і червоного кольорів, які лягають густими насиченими лініями. Ця техніка виконується з вивороту, а на лиці, як на негативі, має протилежний вигляд щодо розміщення кольорів. Чорний колір був домінуючим, іноді до нього додавали темно-вишневий або у червоно-чорну гаму включали жовтий чи зелений.

Особливо вміло вишивальниці використовували біле тло полотна, що стає повноправним елементом орнаменту. Широко використовують мережки чорного, білого, синього кольорів, а також шви поверхневого шиття: "штапівку", "стебнівку", які, мов павутиння, з'єднують у єдине ціле композиції орнаментів і вносять додатковий художній ефект. Особливо цікава мережка "шабак", що виконується яскравими, контрастними кольорами: жовтим, зеленим, білим. Оскільки геометричні орнаменти, виконанні "низью", завжди крупних форм з щільно зашитим тлом, для їх полегшення застосовують у вишивці "кафасор", або "поверхницю". Орнаменти ж цієї техніки витримані в зелених, сірих, охристих барвах. Вони створюють враження легкості, пунктирного мерехтіння спокійного кольору [3]. "Повздовжня низь" для

виконання «повздовжня низь» використовують чорний колір, підсилений червоним. Виконують цю техніку одночасно на всю довжину узору, паралельними стібкам справа наліво, подібно до швів "уперед голку", "занизування".

"Поперечна низь". Її вишивають одним кольором - чорним або червоним. Після закінчення основного узору вводять додаткові кольори технікою гладь. Чорну "низь" доповнюють червоними, синіми, зеленими, жовтими ниткам; червону ж чорвоними, синіми, зеленими, жовтими.

Етнографічні особливості історико-культурних районів України в одязі проявляються в силуеті крою, окремих частинах одягу, способах їх носіння, колірному декорі, прикрасах. Найбільш типовий комплекс традиційного українського костюму побутував у Середньому Подніпров'ї, частково захоплюючи райони Полісся, Слобожанщини та Поділля. Костюм має безліч локальних варіантів, але обов'язковим елементом є сорочка, яку шили з конопляного або лляного полотна. За кольоровою гамою вишивка українських сорочок поділяється на одноколірні, двоколірні і поліхромні. Перші характерні для Чернігівщини і Полтавщини, поліхромні – для західного Поділля і Карпат, двоколірні – переважно для Київщини і більшій частині Поділля.

Література

1. Кара-Васильєва Т., Чорноморець А. Українська вишивка. – Київ: Либідь, 2002 – 160с.
2. Косміліна О.Ю. Традиційне вбрання українців. Київ: Балтія- Друк, 2008 – 160с.
3. Вишивка східного поділля: Альбом/ П 77 Автори: Є.М. Причепій, Т.І. Причепій, керівник проекту: Л.П. Лихач. – К.: Родовід, 2007. – 344с.